

Tryggheimhelsing

Som alle dei
andre
s. 6

1BAb las seg
til pizza og
brus
s. 7

Oddmund
Gravdal
s. 9

Oppllysning om formørking

s. 4-5

Rektor har ordet

Gjermund Viste

Auka søknad til kristne friskular

Stadig fleire vel ein friskule for borna. Tryggheim skular kan stadfeste trenden. Fleire ungdommar søkjer seg også til Tryggheim, og det er stort sett fullt med elevar både på vidaregåande og på ungdomsskulen.

Auka søknad til kristne friskular

Dei siste åra har elevtalet i dei ca. 15 private grunnskulane i Rogaland auka betydeleg. Elevtalet på desse skulane utgjer likevel ikkje meir enn 2% av det totale talet på grunnskuleelevar. Kvifor vel mange foreldre å betale for å ha borna på ein kristen friskule? Ein viktig grunn er at grunnleggjande, kristne kjerneverdier forsvinn frå fleire og fleire offentlege skular. Utviklinga i den offentlege skulen gjer at sjølv om vi har kristne lærarar der, så er desse lærarane så bundne, at høvet for å drive kristen opplæring er svært avgrensa. For dei fleste elevane i den offentlege skulen vil kvardagen vere prega av agnostisisme og relativisme. Desse ideologiane er blitt fundamentet som oppseding og kunnskapsformidling skjer på. I tillegg får offentlege skular klare føringar - som å vere positive til endringane som kjem etter kjønnsnøytral ekteskapslov. Vi vonar mange er bevisste på dette. Vi vonar kristne foreldre på fritida forsøker å "nøytralisere" slik ikkje-kristen påverknad av borna.

Status

Det er gode elevtal. Tryggheim usk - 203 elevar, Tryggheim vgs - 485 elevar,

175 på internatet. Vi er glade for å kunne melde om eit positivt resultat for 2014. Det gjev oss høve til å overføre midlar til investeringsfond for byggjetrinn 2 av Tryggheim ungdomsskule. Stikkord bak overskotet: Høge elevtal og gåveinntekter, god drift og låg rente. Friskulane i Noreg fekk endelig i 2014 eit husleigetilskot, som vart dobla no i 2015. Det er lite, men dette fortener foreldra som også betalar sin skatt. Dei tilsette gjer ein framifrå innsats og fortener ein fin blome! Det syner den store søknaden frå Kristiansand til Svalbard og Finnmark!

Tryggheim ungdomsskule

Det er nokre ledige elevplassar på Tryggheim ungdomsskule til hausten 2015. Sjå nettside for meir info. Planlegginga med byggjetrinn 2 er i sluttfasen. Styret har no sett ei ramme på 40 mill. kroner. Byggjestrart vert i 2015, og byggjet skal etter planen stå ferdig i god tid før hausten 2016. Eit spanande år ligg føre!

Søknad om å utvide på Studiespesialisering

Tryggheim vgs står ovafor eit dilemma. På den eine sida er det ikkje noko

ønskje om å bli ein større skule. På den andre sida er søknaden til Studiespesialisering blitt så stor at vi må seie nei til altfor mange. Dei to siste åra er det 150 søkjarar til 60 plassar. Ei brei arbeidsgruppe har arbeidd med om, og eventuelt korleis, Tryggheim kan møte dette. Heile personalet har vore med på samråding. Gruppa konkluderer med at det er vektige grunnar for å søkje om ei utviding på ST frå 2016. Skolestyret har støtta dette og gjort vedtak om søknad.

Å gje borna ein livskurs

Vi ønskjer å vere ein skule for Livet – i samsvar med ungdomsskulen sin visjon: Ein skule for Livet, Omsorg – Trivsel – Kvalitet. Vi ønskjer å gje borna ein livskurs i samsvar med den kristne trua. Takk for omsorg og forbøn. Også dette skuleåret har ungdom fått eit møte med Jesus. «Det er Herrens velsigning som gjer rik» Ordspr. 10, 22.

... og ingen skal rive dem ut av min hånd

Joh. 10, 28b

Bildet som her symboliserer mennesket i Guds hender, er et av mine favoritter. Det sier så mye om Gud, vår Far. Det forteller mye om Jesus, Frelseren.

Bibelen sier at du skal få være her, omsluttet av Jesu naglemerkede hender, - og ingen skal få rive deg ut av Hans hånd! Du er tegnet i disse hendene da han døde for deg. Han elsker deg, og du skal få komme til Ham! Det er nåde.

Du får komme med alt ditt til Jesus. Alt det du ikke får til, det som gikk galt, alle dine feil. Det tok Jesus på seg. Han gir deg sin nåde. Sin tilgivelse. Ufortjent. Bare på grunn av Hans kjærlighet.

Du kan derfor legge livet ditt i Hans hender, og vite at du aldri er alene. Bibelen sier: «Bakfra og forfra omgir du meg, du legger din hånd på meg» (Salme 139, 5). Du er omsluttet av hans nådefulle, allmektige og kjærlige hender.

Gud har fredstanker for deg. Han kjenner din sorg og smerte. Han kjenner din glede og lykke. Du er ingen kasteball for tilfeldigheter. Gud har en plan for akkurat deg.

Kom derfor til Ham. Vær hos Ham, hver dag! Så utrolig trygt det er å være barn av Gud! Og du, - kjære leser som hviler i Mesterens sterke armer: Frykt ikke!

Av Merethe Moi Berge

Æresrussen

■ Tekst: Knut Handeland

Tryggheimrussen 2015 kåra internatleiar Vigdis Øyen til æresruss. Truleg veit alle på Tryggheim kven Vigdis er. Som internatleiar er ho nærverande i mange samanhengar, spesielt for internatelevane. Ho er eit funn av eit menneske, og har funne seg til rette her sida 1999. Forholdet til skulen starta eigentleg lenge før det. Faren, Johan Slimestad, arbeidde mange år som lærar i folkehøgskuletida, så Vigdis vaks opp her, og budde på Austheim til ho var 15. På den tida var det både hestar og sauer på skulen. Akkurat det er ikkje noko ho saknar:

- Det er meir enn nok med alle hybelkaninane.

Etter 15 år på internatskule vart ho godt vand med elevar, møter og sosialpedagogisk arbeid. Ho likte seg så godt at ho likegodt arbeidde eit år på kjøkkenet før turen gjekk til Bergen. Her jobba ho fem

år på kjøkkenet til Vestlandsheimen og tok fagbrev som kokk, og 10 år i barnehagen same stad, før Tryggheim igjen vart arbeidsplass.

Under det ganske korte intervjuet strømer tekstmeldingane på, og det ringjer tre gonger frå både tilsynet på skulen og frå elevar. Ein får bekrefte at jobben ikkje er over kl. 15.30. Kontortid er eit framandord. Ho er bestemor til to små og reservemor til fleire hundre, også på kveldstid.

- Det er bare veldig kjekt med elevane på Tryggheim, seier ho overtydande. Vi møter henne heime i Hakkevegen på Nærbø, der ho bur saman med dei to pusekattane, Einar og Pusur. Ho er gift med den største av dei. Me tenkjer at bak ei slik utnemning står det eit velfungerande støtteapparat, eit team, noko Einar villig kan bekrefte. Pusur svarer på sitt vis med å leggja att halve pelsen i handa når ein stryker han, så ein skjønner at han og gir sitt.

Æresruss, Vigdis Øyen

- Det var veldig rørende å bli kåra, det hadde eg ikkje trudd! Me vil gratulera med tittelen og håpar ho blir verande lenge i jobben.

Opplysning om formørking

Erik - klar for å sjå solas korona.

Naturfenomen fascinerer stadig. Me har tidlegare skrive om hypnotiserbare fuglar og fiskar så dumme at dei bit på kva som helst. Denne gongen vil me retta blikket mot fenomen som skjer heilt utan menneskelege inngrep – reine naturfenomen. Også desse har ein skare av beundrarar, viss engasjement kan grensa mot det patologiske. Kanskje ein av desse nisje-entusiastane er ein du kjenner?

- Tekst: Knut Handeland
- Foto: Erik Espedal Boge/Ron Dantowitz/Jay Pasachoff

Nyleg hørde eg eit intervju med ein geolog som brukte fritid, feriar og mest mogleg av arbeidstida på å reisa rundt å vitja vulkanar. Ein ferie overnatta han nedi ein vulkan, og det enda med at glødande lava strøynde inn i soveposen til ein turkamerat så han styggbrant føtene. Leirbål vert aldri det same etter slikt. Geologen

valde seinare å gifta seg på kanten av ein vulkan – me kjenner vel til folk som i meir metaforisk enn geologisk forstand har valt å gifta seg med ein vulkan. Risiko er i begge fall ein del av kvardagen og gir ein høve til å la seg fascinera av naturfenomen tilsynelatande utanfor menneskeleg kontroll. Ikkje alle er nøgd med å bli fascinert, dei går vidare, og som den nytteorienterte protestanten du truleg er, spør du: Kva kan me så bruka desse naturfenomena til? Eller, viss du er tenåring: Ka e vitzn? Sidan

Tryggheimhelsing satsar tungt på forbrukarorientert folkeopplysning, spring me til med eit aktuelt og eit historisk døme.

Døme frå dagleglivet

Me kjenner fleire som dagstøtt lar seg forføra av tyngdekrafta si magiske verknad når dei ligg på sofaen. Kva anna er vel dette enn begeistring for reine naturfenomen? Gjennom metodisk sofalligging kan ein på dette viset nærast utvikla seg til ekspert, ja, vitskapsmann og empirikar, via horisontale longitudinelle utprøvingar. Med berre sansane kan ein såleis erfare og notera korleis naturen sine krefter verkar, så kan ein systematisera funna, prøva ut hypotesar og laga teori. Nå er jo tyngdekrafta avdekka allereie, kan ein snøggtenkt opponent innvenda. Ja, men ho har truleg meir å gje, fleire nyansar. Og slik vert vitskapen driven fram av diskusjonar og problematiseringar. Lat meg ikkje trøytt lesaren med å utbrodera om nytta – den slår oss umiddelbart i augo.

Historisk døme

Tzwetan Todorov fortel i boka Erobringen av Amerika, at då Columbus på si 3. reise stranda i fjøresteinane utanfor Jamaica, truga han dei motvillige og fiendtleg innstilte indianarane til å hjelpa seg – viss ikkje skulle han ta ifrå dei månen. Columbus visste at ei måneformørking sto for døra, og at dei innfødde dyrka både sol og måne. Kvelden 29. februar 1504 byrja månen å forsvinna, og indianarane sprang til med hjelp og matvarer. Historia viser at kunnskap om naturfenomen kan nyttast til å lura indianarar. Om du ikkje har indianarar i nabolaget, er det godt mogleg at dette har overføringsverdi til andre urfolk. Eit hovudpøeng i denne nyttebolken er uansett å trenna seg opp til å fortolka naturen sine teikn i relasjon til eins eigne interesser.

Solførørkinga

Dei fleste registrerte truleg at me 20. mars i år hadde ei solformørking. Sjølv

Svalbard i kvitt. Eigentleg ein nydeleg dag, men månen kom diverre i vegen for sola i det biletet vart tatt.

i eit land kor det verkar som om me har solformørking store delar av året, fins det folk som let seg begeistra ekstra av slikt. Ein av desse er Erik Espedal Boge, lærar i matte, fysikk og naturfag. I anledning naturfenomenet tok han med seg familien og reiste til Svalbard, ein stad der sola sin innfallsvinkel ortopedisk sett er betre tilrettelagt for observatørar med tendensar til kink i nakken. Dessutan er det halv skatt og ikkje moms på naturopplevingar. Lat oss tala litt med han om naturen.

Erik, 20. mars, det må ha vore den mørkaste dagen i livet ditt?

Eg har vore ein del i mørketid langt mot nord, så det har vore mange mørke dagar. Men dette var nok det mørkret eg har sett mest fram til. Lyset frå dei ytre delane av sola vog opp for alt.

Nokre er for og nokre er imot slike fenomen, kvifor har du blitt så for?

Naturen går sin eigen gang anten me er for eller mot. «Alt heng saman med alt», og me kan laga enkle matematiske modeller for mange fenomen. Som Ivar Aasen skreiv om Nordmannen: «den leiken, den ville han sjå».

Kvifor reiste de til Svalbard, av alle plassar?

I 1999 brukte eg litt for mykje av pengane til Lånekassen på å sjå ei total solformørking frå Tyskland. Den gjorde inntrykk, men diverre var den neste gjennom det

sørlege Afrika og måtte bli prioritert vekk. Alt låg til rette no. Eg har budd på Svalbard halvanna år og ville gjerne tilbake, og det var i den beste tida for å oppleva Svalbard. Fordi det er begrensa kapasitet der oppe, vart hotellrommet bestilt når me fekk vårt andre barn i 2009. Heldigvis eit som var stort nok til nummer tre, som kom nokre år seinare.

Når kjem neste høgdepunkt, sånn reint kosmologisk?

Dei kjem nok på rekke og rad, utan at eg er merksam på så mange av dei. Måneformørkinga i september set eg nok på vekkjarklokka for, men elles er det lite eg venter på. Den neste totale solformørkinga som kan bli godkjend i familieråd kjem i Spania og Island sommaren 2026. Den gjennom USA i 2017 kjem diverre like etter skulestart. Elles er kvar natt det er stjerneklart eit lite høgdepunkt i seg sjølv, og får meg til å tenkja på Salme 8.

Det er ikkje til å leggje skjul på at du sjølv har fått litt måne, men klarer du å la deg begeistra og fascinera over dette og, som reint naturfenomen?

Då eg prøvde å svara på dette spørsmålet, hamna eg ned i eit Internett-høl med mange opne faner som drøfta dihydrotestosteron si rolle i androgenetisk alopeci. Eg trur eg kan bli fascinert av det meste i naturen. Elles ser eg ikkje månen min så ofte sjølv, men det er flott om den kan lyse opp andre sin kvardag.

Som alle dei andre

Emil og Jone er gode kameratar og har mykje til felles.

Emil Paulsen og klassekamerat Jone Viste har mykje til felles. Dei går begge i åttande klasse, trivst godt i symjebassenget og likar musikk. Og begge har eit handikap; Jone har pollenallergi, medan Emil har Downs syndrom.

■ Tekst og foto: Knut Reier Indrebø

Den store forskjellen mellom dei to åttandeklassingane er at Emil sitt handikap er mykje lettare å oppdaga for dei rundt han. Downs syndrom gjer det vanskelegare for Emil å snakka, og han slit meir med å forstå ein del ting. Eit ekstra kromosom i kvar celle i kroppen gjer dessutan at det er lettare å sjå på han at han har noko dei andre ikkje har. Men det vesle ekstra han har, kan også sjåast på som ein medfødd lykkekode.

- Han er alltid glad

Klassekamerat Jone seier at alle i klassen set stor pris på å få gå saman med Emil. - Han har med seg så mykje glede når han kjem, han er alltid glad. Difor er det kjempekjekt å gå i same klasse som Emil. Alle kjenner han og kan vera saman med han. Me er heldige, seier han.

At Emil er ein fullverdig og naturleg del av fellesskapet i klassen, er noko han sjølv

også er fullstendig klar over. Men kva er spesielt med akkurat Emil?

- Ingenting, svarer han med eit glimt i auga.

«Fruen og Paulsen»

Han gler seg til kvar dag på Tryggheim ungdomsskule, og trivst svært godt saman med fagarbeidar Nina Hobberstad. Ho blir av Emil berre kalla «fruen». Når dei er saman kan det verta mykje spøk og moro, men Emil kan gjerne spøka med medelevane sine også.

- Det er kjekkast å vera ute i friminuttet og spela fotball og basketball, seier han.

Det er egentleg ikkje noko han ikkje liker å gjera på skulen, men matte kan vera litt vanskeleg. Favorittfaga er symjing og gym. Han vil gjerne vera med og styra lyden ved miksepulten, og set seg ved slagverket dersom han sjølv skal laga musikk.

- Tryggheim er bra, eg har det bra her, seier Emil.

Og det aller, aller beste er når han kan ha med seg Coca Cola på skulen.

Planen er klar

Etter planen skal Emil vera elev på Tryggheim ungdomsskule i endå to år til, men han har likevel klare tankar om kva han skal arbeida med i framtida. Sjølv om han har ståande tilbod om jobb i ei tømrarbedrift på Jæren, og kvar veke viser at han kan ta i eit tak når han har arbeidslivsfag på Rema 1000, er det noko anna som står øvst på lista når han blir spurdt om kva han vil bli.

- Eg vil arbeida med bilar. Med Volvo, svarer Emil bestemt.

Emil liker det aller meste på skulen, sjølv om matte kan vera litt vanskeleg. - Tryggheim er bra, eg har det bra her, seier han.

Elevane på 8. trinn set stor pris på å ha Emil som klassekamerat. Alle kjenner han og kan vera saman med han. - Han har med seg så mykje glede. Me er heldige, seier bestekompis Jone

Peter Hovda og Amalie Rettedal innser at dei må læra seg å vaska klede når dei flyttar på internat neste skuleår.

- Skal vaskemiddelet oppi her?

- Eg veit korleis me tek klede ut av maskinen, men har aldri skrudd han på sjølv.

Amalie Rettedal og Peter Hovda skal bu på internat neste skuleår, men vert usikre når dei får spørsmål om korleis ein skal setja i gang ein vaskemaskin.

■ Tekst og foto: Knut Reier Indrebø

Klesvasken er ein av fleire manøvrar innan husarbeidet dei to tiandeklassingane snart vert nøydd til å finna ut av. Me møter dei på vaskerommet i eit av internatbygga på Tryggheim. Dei blir ikkje avskrekka av å sjå korleis internatet ser ut innanfrå.

- Det ser gildt ut, heile greia med internat. Det skal bli kjekt å bu saman med vennene sine, å bli kjend med nye, og det å kunne styra sitt eige liv i større grad, seier Peter. Han er likevel rask med å understreka at han har det bra heime.

- Men eg trur det blir meir gøy med skule når ein bur på internat. Dersom eg framleis skal bu heime, blir det den same greia som eg har gjort dei siste ti åra, seier han.

Amalie flyttar lengst, til Drottningborg, medan Peter skal over fjorden til Lundeneset. Begge har sysken og venner som har gått på internatskular, og som har råda dei til å prøva det same.

Slutt på privatlivet

At livet på internat også kan ha sine ulemper, er dei likevel klar over.

- Eg trur kanskje det blir vanskelegare å prioritera skulearbeid når ein bur så tett på vennene sine. Det vil alltid vera freistande å vera saman med dei i staden, meiner Peter.

Amalie trur det kan verta utfordrande å dela rom med ein annan person.

- Heime kan du vera meir for deg sjølv og trekkja deg tilbake om du treng det. På internatet mister du nok litt av privatlivet. Og eg trur det tek ei tid før du føler deg heilt heime på ein internatskule, seier ho.

Når det gjeld matsserveringa, har dei høyrte rykter om kvaliteten på mange av internat-skulane.

- Maten på Lundeneset er visstnok ganske god, i alle fall betre enn her på Tryggheim, trass i at dei har fisk to gonger i veka, seier Peter. Heller ikkje Amalie er uroleg for maten.

- Det ser gildt ut, heile greia med internat. Det skal bli kjekt å bu saman med vennene sine, å bli kjend med nye, og det å kunne styra sitt eige liv i større grad, seier Peter. Han er likevel rask med å understreka at han har det bra heime.

- Men kakaoen på Drottningborg er dårleg, slår ho fast.

Å stå opp om morgonen

«Romsjekk i dag» les dei på oppslagstavla i internatgangen dei er på veg gjennom.

- Heime vert rommet mitt sjekka kvar dag, så romsjekk vert ikkje noko nytt problem. Då er det verre med klesvasken. Eg er redd eg ikkje skal hugsa å setja på vask slik at det alltid er nok reine klede å finna i skapet, seier Amalie.

- Det blir skummelt å plutselig måtta ta ansvar for saker og ting. For eksempel å koma seg opp om morgonen heilt på eiga hand, legg Peter til.

- Ja, det blir vanskeleg. Men eg gler meg likevel, avsluttar Amalie

1BAb las seg til pizza og brus

■ Av Bjørg Topnes

Les gitar? Ja. Les dei bøker? Det også. I alle fall gjorde cirka 55 elevar på byggfag det i sju veker frå januar til mars i år. Dei fleste er gitar, men også fire jenter skal få sin del av æra. Til saman slukte dei godt over 14.500 sider. Det har gått i romanar, bilbøker, fagbøker, krim, fantasy, biografiar av idrettsheltar og kokebøker. Tjukke og tynne, enkle og meir avanserte – alt etter interesse og behag.

Etter nøye loggføring og oppteljing vart det 1BAb som stakk av med sigeren med 340 sider i snitt pr. elev. Me har teke ein prat med Sondre Friestad og Arne Jakob Tveita som vart blant dei mestlesande i klassen.

Ikkje overraska

- Me fekk nokre hint av læraren om at me låg godt an, så me vart ikkje så veldig overraska over sigeren, seier dei, og innrømmer at det var håpet om premie som inspirerte dei til å lesa. Klassen har feira med pizza og brus.

Dei brukte både skuletid og fritid til å sluka boksider, og håpar på betre ordtilfang og høgare karakter i norsk som positive biverknader.

- Eg har lese historie frå krigen, fortel Sondre, og innrømmer at han ikkje hadde lese bøker om det ikkje var for konkurransen. Arne Jakob pløgde gjennom to Harry Potter-bøker i tillegg til «Svart gull», ein roman frå sølvgruvene på Kongsberg.

Donald på do

Lesing utanfor konkurransen har dei delte meiningar om. Sondre synest det held å lesa Donald-blad på do, medan Arne Jakob jamleg les både romanar og dokumentarar. Lesing på internett og i skulebøkene brukar derimot begge tid på.

Arne Jakob innrømmer at det ikkje er altfor mange lekser på byggfag, og difor nok tid

1BAb vant lesekonkurransen på byggfag.

til å lesa skjønnlitteratur for den som vil. Under konkurransen las han nok litt meir enn vanleg. Eit tips meiner han er å stoppa viss boka ikkje er interessant, og heller finna seg ei anna og betre bok.

Lesing tek tid

Det skal innrømmast at ikkje alle i klassen har lese like mykje, men gutane meiner alle har lese en god del likevel.

- Ofte las vi litt her og litt der og gløymde å ta med sidetalet. Arne Jakob innrømmer at lesing krev tid, og trur mange ikkje las så mykje fordi dei ikkje var interesserte og ikkje tok seg tid.

Han kan tilrå bøkene om Harry Potter, og dessutan Hobbiten av Tolkien. Sondre vel heller å sjå filmane, og trur det var tanken på premie som fekk resten av klassen til å lesa også. Pizza og brus er godt for alt.

Sondre Friestad og Arne Jakob Tveita i skulebiblioteket.

LESING GIR MULIGHETER

Ole Johnny Møyholm er klassens norsklærer, og han mente 1BAb burde delta i lesekonkurransen fordi det er bra å lese. Ikke alle er like motivert til å lese, men ved å gi en «gulrot» kan noen bli motivert, sier han.

- Hvordan ble opplegget mottatt i klassen?
- Klassen tenkte: Hvorfor ikke? De tok utfordringen og fikk låne bøker.
- Hvordan har du trigga klassen til å vinne?
- Klassen er B-klasse, og dermed best! Jeg har latt dem få noen minutter av mine timer til lesing.
- Hvilket utbytte tror du elevene dine har hatt av dette?
- Jeg har merket meg at de skriver mer tekst nå enn i første halvår.
- Hvorfor bør gutter lese?
- Hvorfor skulle de ikke lese? Gutter leser! Noen er helt hekta på fagbøker, andre på krim og andre bøker. Den som leser, får større muligheter i arbeidslivet og ikke minst et godt liv. Og det er bra for samfunnet.
- Kommer du til å gjøre noe liknende seinere?
- Ja, det kommer jeg til å gjøre igjen. Pizza er godt!

Oddmund Gravdal

Til sommeren går enda en «Tryggheimveteran» av med pensjon. Oddmund Gravdal, lærer og studieleder, ble ansatt på Tryggheim høsten 1984, bare et år etter omleggingen til videregående skole. Før det var han misjonær i Etiopia og Kenya i ti år.

■ Tekst og foto: Anne-Berit G. Aanestad

Gravdal - et kjent navn på Tryggheim

Oddmund har vært ansatt på Tryggheim så å si hele den tiden det har vært videregående skole. Han begynte som vanlig lærer med fagene norsk, engelsk, kristendom og kroppsøving. I 1989 fikk han i tillegg stillingen som studieinspektør. Kona Reidun har vært ansatt som kontorfullmektig fra 1988, og i tillegg har alle de fire barna deres gått her, den yngste gikk også i Tryggheim barnehage.

Økende behov for tilrettelegging

- Har det skjedd store forandringer her i løpet av den tiden du har vært her?

- Å ja! Skolen har jo vokst hele tiden, og i tillegg har pedagogikken vært igjennom forskjellige bølger, fra den ene til den andre siden. Men studietilbudet har faktisk vært omtrent det samme hele tiden, selv om de forskjellige utdanningsprogrammene har hatt forskjellige navn. Elektrolinjen kom et par år etter oppstarten, men for øvrig er det meste det samme.

Ellers har jo skolereglementet blitt mye mindre strengt med årene...

- Å ja? Har du noen eksempler?

- Ja ..., for eksempel i forhold til sang og musikk. Da jeg begynte her var det også forbudt å spille kort. «Ein kan ikkje tillata bruk av spelkort» stod det i reglementet. Oddmund har også merket seg et område som har forandret seg merkbart når det gjelder elevenes situasjon.

- Det er mange flere elever nå enn tidligere som har behov for spesiell oppfølging psykisk og sosialt. Dette behovet har vokst voldsomt, og har bl.a. gjort at vi har ansatt flere spesiallærere, f.eks. sosiallærere og spesialpedagoger. I tillegg har det blitt opprettet miljøarbeiderstillinger.

Startet eget fag

- Jeg har hørt at du en gang laget og startet ditt eget fag?

- Å ja, det stemmer. I starten hadde vi bare reallinje og språklinje på allmennfaglig studieretning, ikke samfunnsfag. Jeg lurte derfor på om det hadde gått an å få til et samfunnsfag som kunne knyttes opp mot misjon. Etter oppfordring fra daværende

Oddmund Gravdal

rektor Josef Tunland utarbeidet jeg et forslag til faget U-landskunnskap. Det var noen få høyskoler og universiteter som hadde lignende fag, så jeg sendte forslaget rundt til dem så de kunne se på det. De fleste anbefalte oss å starte med faget, og med forslagene deres til enkelte forbedringer sendte vi det til utdanningsdirektoratet. Vi fikk godkjent 5+5 timer U-landskunnskap. Vi søkte om å få faget godkjent som alternativ til samfunnskunnskap, men det gikk ikke. Da ble det ikke plass til 5+5 på timeplanen, men vi delte det slik at elevene kunne ta første del av faget i 2. klasse og andre del i 3. som et 2+3 fag. En god del tok faget, og det var bare jeg som underviste i det. Det var litt vanskelig, jeg måtte finne mye stoff selv. Men vi lærte mye om hva som var typisk for U-land, f.eks. når det gjaldt økonomi, og hvordan U-landene er spilt ut på sidelinjen med tanke på handelsavtaler o.l. En del av stoffet finnes nå i faget Politikk og menneskerettigheter. Faget forsvant med reform -94.

Matforgiftning og kugalskap

- Har du noen morsomme historier, og spesielt gode minner?

- Tja, ... det har vært så mye kjekt! Turene vi har vært på har vært spesielt kjekke. Vi reiste mye på tur til England med de elevene som hadde engelsk. Vi hadde minibuss, jeg kjørte selv og så tok vi fergen over til England. Etter hvert som det ble flere elever, ble vi enige om at vi burde være to lærere. Første gang jeg skulle ha med meg en til ble Kjartan Håland med. Men ham var det ikke så mye hjelp i. Han ble så dårlig at han måtte reise hjem igjen. Han hadde visnok fått i seg noe dårlig salat i London.

Ellers kan Oddmund fortelle om flere uforutsette hindringer når det gjelder klasseturer til utlandet.

- Noe av det mest spesielle var det året det var kugalskap i England. Bondelaget her hjemme protesterte på at vi skulle reise!

Fakta:

Stilling: Studieleder 1.

Bakgrunn: Misjonærutdannelse fra Fjellhaug, pedagogisk utdannelse med norsk og engelsk som fag.

Familie: Gift med Reidun, fire barn, to barnebarn.

Lokalt engasjement: Medlem av Hå kommunestyre i 12 år.

Hobbyer: Sjakk, frimerker og sykkel.

Det endte opp med at vi i løpet av en uke måtte snu oss rundt og i stedet arrangere tur til Tyskland med engelskelevnene. Dette var lenge før GPS'en, men jeg hadde med meg kartleser - Øystein Varhaug, som nå er ansatt på Tryggheim ungdomsskole. Han er den beste kartleseren jeg har hatt. Det ble ikke så mye engelsk, men det var en fin tur!

Godt fellesskap

- Hva har vært det beste med å arbeide på Tryggheim?

- Noe av det flotteste er et veldig godt fellesskap medarbeiderne imellom. I tillegg er det kontakten med elevene. Jeg var heldig som fikk jobben som studieinspektør, og har trivdes veldig godt med det. Jeg har hatt ansvar for fagfordelingen, og i mange år også timeplanene. Oppgaven med å orientere elevene om fag og fagvalg har jeg alltid likt. Jeg får god kontakt med elevene på den måten.

Sykkelveteran

- Du har også en lang sykkelkarriere?

- Jeg begynte litt med sykling da vi kom hjem fra Etiopia. Så hadde jeg en liten pause og begynte for fullt i 2004. Da begynte jeg med konkurransesykling. I fjor var Oddmund med å sykle Norge på langs (se Tryggheimhelsing nr. 3/14), og de tre siste årene har han blitt norgesmester i sin klasse i sykling med fellesstart!

- Hva skal du gjøre når du blir pensjonist, skal du fortsette å sykle?

- Nei, da skal syklingen trappes ned. Jeg skal ha god tid med barnebarna, og så blir det sikkert mye husarbeid regner jeg med - hus og hage!

På vegne av alle på Tryggheim takker vi for mange års godt kollegafellesskap, og ønsker Oddmund riktig lykke til med pensjonisttilværelsen.

Oddmund ble kåret til æresruss -97.

Alle «von Trapp-barna» sammen med «Maria» – en stor overvekt av Tryggheimelever blant aktørene!

Sound of Music

Marie Sunde og Juni Vatne går i 15Ta på Tryggheim vgs, og begge har gått på Tryggheim ungdomsskole. Men det er ikke det eneste de har felles. De går også på musikallinjen ved Hå kulturskole, og i vår hadde de hver sin hovedrolle i oppsetningen av «Sound of Music».

- Tekst: Anne-Berit G. Aanestad
- Foto: Trond Egil Sunde og Hå kulturskole

Musikal fra 50-tallet

Musikalen «Sound of Music» ble oppført første gang på Broadway i 1959, og tar utgangspunkt i virkelige hendelser i Østerrike i tiden før 2. verdenskrig. Unge Maria kommer som guvernante til de sju barna til enkemannen kaptein von Trapp. Hun blir som en mor for barna, lærer dem å synge og spille og snur opp ned på tilværelsen til både barna og den strenge kapteinen – som hun etter hvert gifter seg med. Her er det masse flott sang og musikk, gripende scener og ikke minst mye spenning etter hvert som nazistene blir mer innpåslitne og familien til slutt bestemmer seg for å rømme landet.

Juni Vatne (t.v.) spilte eldstedatter Liesl og Marie Sunde spilte Maria von Trapp.

Magisk

Gymsalen på Motland skole er omgjort til et lite teater med flotte kulisser, publikumsstoler og profesjonell lyssetting. Bakerst på scenen sitter musikerne som trakterer forskjellige instrumenter - alle musikk lærere ved Hå kulturskole.

Lyset dempes og et lite tog av syngende nonner kommer inn. Forestillingen er i gang. I en og en halv time blir publikum revet med av imponerende scenekunst, nydelig sang og skiftende kulisser. Vi er i et østerriksk nonnekloster der unge Maria Rainer har vokst opp, så er vi med ett hjemme hos familien von Trapp, og i neste scene ute i den storslåtte naturen med fjellene i bakgrunnen. Det er ikke ett kjedelig øyeblikk, og stemningen er til tider magisk. Det er rett og slett en imponerende innsats av alle aktører – de fleste av dem mellom 12 og 18 år!

To unge talenter

Marie Sunde spilte Maria von Trapp, og vi lurer selvsagt på hvordan det var å ha hovedrollen i denne oppsetningen.

- Det var kjempegildt! Jeg følte at denne rollen passet veldig godt til min person. Hun forteller at de må prøvesynge og prøvespille flere roller, og så blir hver og en tatt ut til å spille den rollen lærerne ser de passer best til.

- Da jeg prøvespilte, fikk jeg veldig lyst på akkurat denne rollen. Sangene Maria synger er kjempefne, og jeg synes jeg passet så godt til å være mor til de barna. Av alle de rollene jeg har hatt tidligere er dette den jeg har likt best!

Juni Vatne er også veldig fornøyd med sin rolle som den eldste av von Trapp-barna, 16 år gamle Liesl.

- Jeg hadde ikke hørt om denne musikalen før, så jeg gikk inn på YouTube for å høre på sangene. Da jeg hørte «I am 16 going on 17» som Liesl synger, syntes jeg den var helt nydelig og at denne rollen passet perfekt til meg.

Begge jentene fikk drømmerollene, og prestasjonene deres bekrefter at lærerne deres visste hva de gjorde.

Ny musikal hvert år

Hå kulturskoles musikallinje setter hvert år opp en ny musikal. I fjor spilte de Oliver Twist, men da hadde begge jentene bare mindre roller.

- Vi begynner med audition om høsten der vi lærer sanger og prøver forskjellige roller, og etter at alle har fått hver sin rolle,

Fire elever ved Tryggheim v.g.s. var med i Hå kulturskoles oppsetning av «Sound of Music», f.v. Natasja, Juni, Marie og Cathrine.

begynner vi å øve til forestillingen som er i mars-april, forteller Juni.

- Alle får være med, og selv om noen bare får mindre roller, er alle mye på scenen, og alle lærer hvordan man setter opp en hel musikal, forklarer Marie.

- Det er ikke noe krav om at man må være flink til å synge eller spille på forhånd, og det er ingen opptaksprøve. Vi lærer alt etter hvert, og lærerne er kjempefinkle!

Juni har vært med i seks år og Marie i fire. Begge mener «Sound of Music» har vært den aller gildeste musikalen å være med i til nå.

- Det har vært en helt spesiell stemning og et usedvanlig godt samhold i år, til og med lærerne har kommentert det, forteller de.

Mangel på gutter

26 elever har gått på musikallinjen i år, men bare to av dem er gutter. Det var et problem, og jentene forteller at de faktisk måtte leie inn en 21-åring som skulle spille kjæresten til Liesl.

- Men ellers går de yngste elevene i 6. klasse, og så får vi holde på til vi går ut 2. klasse på videregående. De eldste prioriteres ved opptak.

Intense forberedelser

Elevene øver to timer en gang i uken helt frem til det begynner å nærme seg forestilling.

- De siste to ukene er vi på Motland og øver fire timer hver dag fra mandag til torsdag, forteller Juni. Så har vi fri fredag, og så øver vi fem timer lørdag og søndag. De tre siste dagene får vi fri fra skolen også, og øver hele dagen.

Jeg kan ikke dy meg for å spørre forsiktig

om ikke all denne øvingen kanskje blir litt slitsom, og ikke minst - går litt ut over skolearbeidet, men her har jeg visst ingen grunn til bekymring.

- Vi har det så gildt at vi ikke legger merke til tiden engang. Av og til føler jeg nesten vi får litt for liten tid, sier Marie. Juni er enig:

- Det blir så intenst at vi ikke tenker på så mye annet, og så er vi jo bare borte fra skolen noen få dager. Vi får utsatt en del skolearbeid til etter at vi er ferdige med forestillingen.

Begge må likevel innrømme at det er litt slitsomt å ta igjen alt de har gått glipp av på skolen, men er helt klare på at det er vel verdt det.

- Vi oppfordrer alle, spesielt ungdomsskoleelever, til å søke om opptak til høsten, dette kan vi anbefale!

Fullsatt forestilling

Musikalen ble fremført to kvelder i mars. Generalprøven var åpen for alle musikk-skolens elever, og på dagtid spilte de forestillingen for spesielt inviterte skoleklasser, deriblant de tre klassene til de fire Tryggheim vgs-elevene som var med i årets oppsetning. I tillegg til Marie og Juni var nemlig Natasja Reime (1HO) og Cathrine Gudbrandsen (2BU) med.

- Vi synes det er flott at skolen prioriterte å la klassene våre få være med på dette som betyr så mye for oss, sier jentene, som ellers kan fortelle at forestillingene som var åpne for alle fredag og lørdag kveld var så godt som fullsatte.

- Det var til og med en dame fra Rogaland teater som var og så på, og hun ble veldig imponert!

Tryggheimkalender

JUNI

Fre. 12. Avslutningsfest kl. 18.00

Tors. 18. Siste skoledag

AUGUST

Lør. 15. Åpningsfest og første skoledag

SEPTEMBER

Ons. 9. – lør. 19. Vg2-tur Polen/Tsjekkia/Tyskland og Israel

OKTOBER

Man. 05. – fre. 9. Høstferie

TRYGGHEIMHELING

Redaksjonskomité:

Kjartan Håland (redaktør)

Anne-Berit Gomo Aanestad (redaktør)

Knut Handeland

Björg Topnes

Knut Reier Indrebø (ungdomsskolen)

Kasserer: Elisabeth Krogedal

e-post Tryggheim skular: post@tryggheim.no

Bladet koster kr 100,- pr år.

Kontonr.: 3000.23.29626

Trykk: Lura trykkeri AS

Layout: Tubb (Oddbjørn Myklebust)

Visste du at...

Arnstein Njærheim (BY/TØ 02-04) og Ingrid Helvig Høyland giftet seg 08. november.

Anne Berit Hompland (AF 03-06 og lærer 13-) og Jostein Frøysnes giftet seg 14. mars.

Tryggheim ungdomsskole

ved Karina F. Hæåk, Magnar Giljebrekke og Kristoffer Heng vant fylkesfinalen for Rogaland i NRK's «Klasse-quizzen» i april, og går videre til landsfinalen som sendes på NRK den 23.mai.

Vi gratulerer, og ber dere fortsette å tipse oss om folk som bør være med på denne listen. Send e-post til aanestad@tryggheim.no, SMS til 906 52 360 (Kjartan H.), eller ring eller skriv til skolen (husk årstall og gjerne klasse!).

MEIR ENN EI SKULEOPPGÅVE

For Liv Jess Langaas i 35Ta vart fordjupingsoppgåva, det såkalla særnemnet, mykje meir enn ei framføring i klasserommet. Fredag 10. april presenterte ho oppgåva si på Garborgsenteret på Bryne som ein del av Fordjupingsmeisterskapen i Sør-Rogaland. Der var ho ein av sju handplukka finalistar etter at skulane hadde meldt inn dei beste kandidatane sine.

■ Av Bjørg Topnes

Fordjupingsmeisterskap

- Kvifor valde du å vera med på fordjupingsmeisterskapen?
- Eg synest det er kjekt å ha framføring, og dessutan var det ei utfordring eg hadde lyst til å ta. Så ler ho litt og hevdar at det var mest for å få stjerne i boka, utan at ho går noko nærmare inn på kva det betyr. I salen på Bryne sat mellom anna familie og vener.
- Korleis opplevde du dagen på Garborgsenteret?

Harry Potter-bøkene har ikkje alltid vore populære hos kristenfolket.

- Det var veldig kjekt og lærerikt. Eg hørde på dei andre kandidatane og lærte mykje av det. Me fekk omvising på museet og god mat i pausane.

Det blei ikkje Liv som stakk av med premien, men ho er godt nøgd likevel.

- Kva respons har du fått på foredraget ditt?
- Eg trur folk syntest det var interessant og at eg klarte å fanga merksemda. Mitt foredrag stakk seg jo litt ut sidan det berørte både norsk- og religionsfaget. Dei andre hadde typisk norskfaglege oppgåver om blant anna postmodernisme og naivisme.

Harry Potter og Jesus

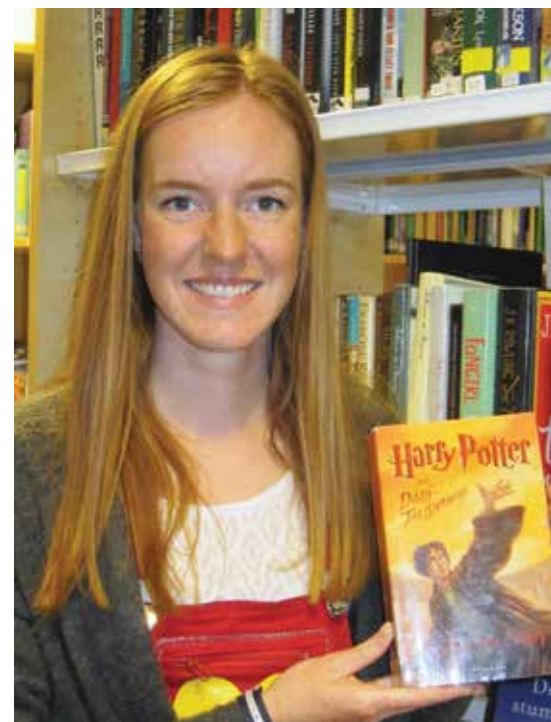
Liv si oppgåve gjekk ut på å samanlikna fantasyfiguren Harry Potter med Jesus Kristus ut frå den siste boka i serien til J.K. Rowling, **Harry Potter og dødstalismanene**. Eit av hovudpunkta er at Harry Potter har ein del av den vonde Voldemort i seg og må døyr for at Voldemort skal døyr. Harry døyr for venene sine, men vel å komma tilbake for å gjera verda til ein betre stad.

- Kva forhold har du til Harry Potter?
- Eg er veldig glad i han, og det er forresten heile familien. Eg har lese bøkene mange gonger gjennom mange år, og var alltid ekstra spent når det kom ei ny bok eller ein ny film. Difor var det kjekt å få finna ut meir om Harry.

- Kvifor valde du å trekkja inn kristendommen?
- Når eg har lese bøkene, har eg tenkt at her er mykje som liknar på frelseshistoria i Bibelen. Dessutan er det kristendommen eg har mest kjennskap til sidan eg sjølv er kristen. Det gjorde det også lettare å gå djupare inn i stoffet.

Kristen etikk i Harry Potter

- Kva var det viktigaste du fann ut?
- Av likskapar var det at Harry Potter også har den kristne etikken som seier at har du ikkje kjærleik, så har du ingen ting. Av detaljar kan eg nemna at mor til Harry heiter Lilly, noko eg oppfatar som symbolsk sidan jomfru Maria ofte er avbilda med ei lilje i handa. Liv imponerer med detaljrikdom, og innrømmer villig at ho engasjerte heile familien i juleferien for å finna ut av alt. Sjølv har ho lese boka fem-seks gonger, og den siste gongen såg ho mest etter det som kunne vera symbol.
- Sjølv om det er mange likskapspunkt med

Liv og boka som er utgangspunktet for oppgåva hennar.

Jesus, så er det jo også skilnader. Den største er nok at Harry Potter syndar og gjer feil, medan Jesus var syndfri. Det verkar heller ikkje som om Harry er heilt død. Kanskje var det berre den delen som var Voldemort, som døydde. Jesus var derimot heilt død før han stod opp att og sigra over døden.

- Kor mykje har du eigentleg jobba med denne oppgåva?
- Ein del, seier ho og får det til å høyrast lite ut. Kanskje litt beskjeden no?
- Nei, det var så interessant at eg ikkje såg på det som direkte jobbing.

Medieoppslag

Eit par medieoppslag har det også blitt, både heilsides oppslag i Jærbladet i etterkant og intervju på lokalradioen på førehand. Liv gjer ikkje noko vesen av det, men synest jo det var kult. Neste post på programmet hennar er å dela oppgåva med heile Tryggheim på ei måndagssamling.

Liv er meir oppteken av innhaldet i oppgåva enn oppstusset rundt. For henne er det viktigare å formidla at Harry Potter har fleire likskapspunkt med Jesus.